سؤالات شبه نهایی درس: علوم و فنون ادبی (۳)	باسمه تعالی	تاریخ امتحان: ۲۹ / ۰۱ / ۱۴۰۲
پایه دوازدهم دورهٔ دوم متوسطه	آموزش و پرورش استان کرمانشاه	زمان امتحان: ۷۵ دقیقه
نام و نام خانوادگی:	مرکز سنجش و پایش کیفیت آموزشی	تعداد صفحات : ۴ صفحه
دانش‌آموزان سراسر استان در فروردین ۱۴۰۲	(نوبت صبح)	تعداد سؤالات: ۳۰ سؤال

امام علی (ع) فرمود: کسی که با دانش خود به پیکار با جهلِ خویش برخیزد، به بالاترین خوشبختی می‌رسد.

ردیف	متن سؤالات صفحهٔ اوّل	بارم
الف)	**تاریخ ادبیات: (۲ نمره)**	
۱	درستی یا نادرستی هر یک از موارد زیر را تعیین کنید. (درست / نادرست) الف) کتاب «خداوندنامه» از آثار «فتحعلی‌خان صبای کاشانی» پرچمدار دورهٔ بازگشت ادبی است. ب) اوّلین «نمایشنامه» را در سال ۱۳۰۱ با نام «تهران مخوف» مرتضی مشفق کاظمی منتشر کرد.	۰/۵
۲	پاسخ درست را از داخل کمانک انتخاب کنید. الف) احیا کنندهٔ نثر فارسی در دورهٔ بیداری و «منشآت» مهم‌ترین اثر اوست. (قائم مقام فراهانی – علی اکبر دهخدا) ب) «نیما یوشیج» این منظومه را به عنوان بیانیهٔ شعر نو منتشر کرد. (ققنوس – افسانه)	۰/۵
۳	نام روزنامهٔ «میرزادهٔ عشقی» که در آن به افشاگری اعمال پلید و مقاصد شوم رجال خائن می‌پرداخت، چیست؟ الف) نسیم شمال ○ ب) صور اسرافیل ○ ج) نوبهار ○ د) قرن بیستم ○	۰/۲۵
۴	«مهاجر کوچک» اثر «محمد رضا سرشار» در چه حوزه‌ای قرار می‌گیرد؟ الف) رمان ○ ب) فیلم‌نامه ○ ج) قصّه ○ د) نمایش‌نامه ○	۰/۲۵
۵	در جدول زیر، مشخّص کنید که هر یک از آثار گروه «الف» متعلّق به کدام شاعر یا نویسندهٔ گروه «ب» است. گروه «الف»: دهکدهٔ پُر ملال // شوهر آهو خانم گروه «ب» (* یک واژه اضافه است *): هوشنگ گلشیری /// علی محمد افغانی /// امین فقیری (.....)	۰/۵
ب)	**سبک‌شناسی: (۲ نمره)**	
۶	جاهای خالی را با واژه‌های مناسب پُر کنید. الف) مفهوم ..... در شعر دورهٔ بیداری، مترادف با مفهوم دموکراسی غربی است. ب) تفکر ..... که در آثار قبل از انقلاب وجود داشت، گاهی در برخی از آثار بعد از انقلاب مشاهده می‌شود. ج) در شعر سنتی دورهٔ انقلاب اسلامی، تقلید از سبک ..... و خراسانی و تمایل به آنها زیاد است.	۰/۷۵
۷	هر یک از ویژگی‌های زیر، به کدام سطح از قلمروهای سه‌گانهٔ (زبانی – ادبی – فکری) اشاره دارد؟ الف) عبارت‌های وصفی دور و دراز و لفظ‌پردازی‌های بیجا در نامه‌ها و نوشته‌ها کاهشی آشکار می‌یابد. (.....) ب) فرهنگ دفاع مقدّس یکی از اصلی‌ترین درون‌مایه‌های شعر دورهٔ انقلاب اسلامی است. (.....) ج) قالب‌ها و ساختار داستانی نثر دورهٔ معاصر تا انقلاب اسلامی، متنوع و گوناگون است. (.....)	۰/۷۵
۸	کدام ویژگی عصر بیداری در بیت زیر، دیده می‌شود؟ « چو دختران وطن علم و دانش آموزند / شوند از اثر دانش اُمّهات وطن » الف) توجّه به وطن به عنوان مکان زندگی مردمی با مشترکات ○ ب) توجّه به جایگاه زنان در اجتماع ○	۰/۲۵

ادامهٔ سؤالات در صفحهٔ دوّم

www-kanoon-ir

ردیف	متن سؤالات صفحهٔ دوّم	بارم
ب)	**ادامهٔ سبک‌شناسی: (۲ نمره)**	
۹	واژه‌های کدام گزینه، مناسب‌ترین پاسخ برای تکمیل جاهای خالی عبارت زیر است؟ « ..... در شعر معاصر پسندیده است و ..... از ویژگی‌های شعر این دوره است. » الف) ایهام – معنی‌گریزی ○ ب) سادگی – صورت‌گرایی ○ ج) ایهام – معنی‌گرایی ○ د) صراحت – صورت‌گریزی ○	۰/۲۵
ج)	**موسیقی شعر: (۶ نمره)**	
۱۰	نظم کدام مورد، برای مصراع «تا رفت مرا از نظر آن چشم جهان‌بین» بر دیگری برتری دارد و وزن را بهتر نشان می‌دهد؟ الف) مستفعلُ مستفعلُ مستفعلُ مستف ○ ب) مفعولُ مفاعیلُ مفاعیلُ فعولن ○	۰/۲۵
۱۱	در کدام گزینه، اختیار شاعری «حذف همزه» وجود ندارد؟ الف) دل و جانم از رنج پرداختن ○ ب) گفتند سخن به جای خویش است ○ ج) سخن شد پژوهنده از هر دری ○ د) فروگیر این کتاب از گوشهٔ طاق ○	۰/۲۵
۱۲	در کدام یک از مصراع‌های زیر، مصوّت بلند «و» در واژهٔ «سو»، کوتاه تلفّظ می‌شود؟ الف) برخیز تا یک سو نهیم این دلق ازرق‌فام را ○ ب) تا یاد صحبتش سوی ما رهبر آمدی ○	۰/۲۵
۱۳	در بیت زیر، واژه‌ای مشخّص کنید که در آن، مصوّت بلند «ی» همواره کوتاه است. « چه قیامت است جانا که به عاشقان نمودی / دل و جان فدای رویت بنما عذار ما را »	۰/۲۵
۱۴	تقطیع «دل و دست» ⊂ (U - - U) به صورتی که بین کمانک تقطیع شده‌است، با کدام اختیار شاعری مطابقت دارد؟ الف) بلند تلفّظ کردن مصوّت کوتاه ○ ب) کوتاه تلفّظ کردن مصوّت بلند ○	۰/۲۵
۱۵	با توجّه به بیت زیر، درستی یا نادرستی هر یک از موارد را تعیین کنید. « به وفای دل من ناله برآرید چنانک / چنبر این فلک شعوذه‌گر بُکشایید » الف) اختیار وزنی «بلند بودن هجای پایانی مصراع» در هر دو مصراع وجود دارد. ○ درست ○ نادرست ب) اختیار وزنی «آوردن فاعلاتن به جای فعلاتن» در رکن اوّل مصراع اوّل وجود دارد. ○ ○ ج) اختیار وزنی «قلب» در بیت دیده می‌شود. ○ ○ د) اختیار وزنی «ابدال» در رکن پایانی دیده می‌شود. ○ ○	۱
۱۶	با توجّه به بیت « در عشقت ای زیبا صنم / پیراهن غم بر تنم » به پرسش‌های زیر، پاسخ دهید. الف) وزن بیت بالا را به شکل کامل بنویسید. (.....) ب) نام بحر بیت بالا را به صورت کامل بنویسید. (.....)	۱/۲۵
۱۷	با توجّه به قسمت مشخص‌شدهٔ سرودهٔ زیر، جاهای خالی جدول را پُر کنید. « ستاره‌گونه شبی با ستارگان بودم / شنیدم از دل شب وصف قدّ و بالای ... » پایه‌های آوایی | | | | بو دَم وزن | | | | | نشانه‌های هجایی | | - - U U | |	۲/۵

ادامهٔ سؤالات در صفحهٔ سوّم

www-kanoon-ir

سؤالات شبه نهایی درس: علوم و فنون ادبی (۳)	باسمه تعالی	تاریخ امتحان: ۲۹ / ۰۱ / ۱۴۰۲
پایه دوازدهم دورهٔ دوم متوسطه	آموزش و پرورش استان کرمانشاه	زمان امتحان: ۷۵ دقیقه
نام و نام خانوادگی:	مرکز سنجش و پایش کیفیت آموزشی	تعداد صفحات : ۴ صفحه
دانش‌آموزان سراسر استان در فروردین ۱۴۰۲	(نوبت صبح)	تعداد سؤالات: ۳۰ سؤال

ردیف	متن سؤالات صفحهٔ سوّم	بارم
د)	**زیبایی‌شناسی: (۶ نمره)**	
۱۸	برای هر یک از بیت‌های زیر، آرایهٔ مناسب را از داخل کمانک انتخاب کنید. الف) چشمی دارم چو لعل شیرین همه آب / بختی دارم چو چشم خسرو همه خواب (تلمیح – تضمین) ب) فرو رفت و بر رفت روز نبرد / به ماهی نم خون و بر ماه گرد (لف و نشر مرتّب – لف و نشر نامرتّب) ج) ز کوی یار می‌آید نسیم باد نوروزی / از این باد ار مدد خواهی، چراغ دل برافروزی (تضاد – متناقض‌نما) د) بگذار تا بگریم چون ابر در بهاران / کز سنگ ناله خیزد روز وداع یاران (ایهام – اغراق) هـ) گریهٔ دائم سیاهی را نبُرد از بخت من / زاغ را بسیاری باران نسازد پر سپید (اسلوب معادله – حُسن تعلیل)	۱/۲۵
۱۹	با توجّه به بیت « به فلک می‌رسد از روی چو خورشید تو نور / قُلْ هُوَ اللهُ أحَدْ چشم بد از روی تو دور » پاسخ دهید: الف) در بیت بالا، یک نمونه آرایهٔ مراعات نظیر مشخّص کنید. (.....) ب) بیت بالا دارای آرایهٔ «تلمیح» است یا «تضمین»؟ برای انتخاب خود یک دلیل بنویسید. (.....) (.....)	۰/۷۵
۲۰	در بیت «شکر ایزد که به اقبال کله‌گوشهٔ گل / نخوت باد دی و شوکت خار آخر شد» یک نمونه تضاد مشخص‌کنید.	۰/۲۵
۲۱	با توجّه به بیت « خانه زندان است و تنهایی ضَلال / هر که چون سعدی گلستانیش نیست » به پرسش‌ها، پاسخ دهید: الف) بیت بالا دارای آرایهٔ ادبی « ایهام » است یا « ایهام تناسب »؟ (.....) ب) کدام واژه این آرایه را پدید آورده است؟ (.....) ج) معانی مختلف این واژه را بنویسید. (.....)	۱
۲۲	در کدام مصراع، آرایهٔ ادبی «حس‌آمیزی» وجود دارد؟ الف) نیست پروا عاشقان را از نگاه تلخ یار ○ ب) خسرو ایران نمود گوش به گفتار من ○	۰/۲۵
۲۳	آیا در بیت « عجب نیست بر خاک اگر گل شکفت / که چندین گل‌اندام در خاک خفت » آرایهٔ ادبی «حُسن تعلیل» وجود دارد؟ دربارهٔ پاسخ خود توضیح دهید. (.....) (.....)	۰/۷۵
۲۴	با ذکر دو دلیل ثابت کنید که در بیت زیر، آرایهٔ ادبی «اسلوب معادله» وجود دارد. « آزاده را جفای فلک بیش می‌رسد / اوّل بلا به عاقبت‌اندیش می‌رسد » (.....)	۱
۲۵	بیت زیر را از نظر کاربرد آرایه‌های ادبی بررسی کنید. (سه مورد) « چون شبنم اوفتاده بُدم پیش آفتاب / مهرم به جان رسید و به عیّوق بر شدم » (.....)	۰/۷۵

ادامهٔ سؤالات در صفحهٔ چهارم

www.k-anoon.ir

ردیف	متن سؤالات صفحهٔ چهارم	بارم
هـ)	**نقد و تحلیل نظم و نثر: (۴ نمره)**	
۲۶	شعر زیر در چه قالبی سروده شده‌است؟ (.....) « هر لحظه به شکلی بت عیّار برآمد دل بُرد و نهان شد هر دم به لباسی دگر آن یار برآمد گه پیر و جوان شد »	۰/۲۵
۲۷	در متن زیر که مربوط به دورهٔ بیداری است، ویژگی زبانی قسمت مشخص‌شده را بنویسید. « باری، چه دردسر بدهم؟ آن‌قدر گفت و گفت و گفت تا ما را به این کار واداشت. حالا که می‌بیند آن روی کار بالاست، دست و پایش را گم کرده، تمام آن حرف‌ها یادش رفته. تا یک فرّاش قرمزپوش می‌بیند، دلش می‌تپد. تا به یک ژاندارم چشمش می‌افتد، رنگش می‌پرد. هی می‌گوید: امان از همنشین بد. » (.....)	۰/۵
۲۸	یک ویژگی «فکری» بیت زیر را بنویسید. « جنگ ننگ است در شریعت من / جز پی پاس دین و حفظ وطن » (.....)	۰/۵
۲۹	در هر یک از موارد زیر، واژگان مشخص‌شده، چه آرایه‌ای را پدید آورده‌اند؟ الف) شعاع درد مرا ضرب در عذاب کنید / مگر مساحت رنج مرا حساب کنید (.....) ب) روز از برم چو رفتی، شب آمدی به خوابم / این است اگر کسی را عمری بود دوباره (.....) ج) بر لب کوه جنون خندهٔ شیرین بهار / نقش زخمی است که از تیشهٔ فرهاد شکفت (.....)	۰/۷۵
۳۰	با توجّه به بیت « هر چه داری اگر به عشق دهی / کافرم گر جوی زیان بینی » به پرسش‌های زیر، پاسخ دهید: الف) بیت بالا دارای وزن «همسان» است یا «ناهمسان»؟ (.....) ب) اختیار وزنی «ابدال» در کدام مصراع بیت بالا وجود دارد؟ (.....) ج) رکن اوّل بیت بالا «فاعلاتن» است یا «مفاعیلن»؟ (.....) د) نشانهٔ هجایی رکن دوّم بیت بالا را بنویسید. (.....)	۲

"توفیق رفیق راهتان باد"

نمره با عدد:	نام و نام خانوادگی مصحّح:	جمع بارم
نمره با حروف:	تاریخ و امضا:	۲۰ نمره

www-kanoon-ir

راهنمای تصحیح سؤالات شبه نهایی درس: علوم و فنون ادبی (۳)	باسمه تعالی آموزش و پرورش استان کرمانشاه مرکز سنجش و پایش کیفیت آموزشی (نوبت صبح)	تاریخ امتحان: ۲۹ / ۰۱ / ۱۴۰۲
پایه دوازدهم دورهٔ دوم متوسطه		تعداد صفحات : ۲ صفحه
دانش‌آموزان سراسر استان در فروردین ۱۴۰۲		تعداد سؤالات: ۳۰ سؤال

همکاران محترم! خسته نباشید؛ به پاسخ‌های درست و مشابه نمره تعلّق می‌گیرد.

ردیف	راهنمای تصحیح	بارم
الف)	**تاریخ ادبیات: (۲ نمره)**	
۱	الف) درست ۰/۲۵ ص ۱۳ ب) نادرست ۰/۲۵ ص ۷۳	۰/۵
۲	الف) قائم مقام فراهانی ۰/۲۵ ص ۲۰ ب) افسانه ۰/۲۵ ص ۷۱	۰/۵
۳	قسمت د) قرن بیستم ۰/۲۵ ص ۱۸	۰/۲۵
۴	قسمت ج) قصه ۰/۲۵ ص ۷۹	۰/۲۵
۵	دهکدهٔ پُر ملال: امین فقیری ۰/۲۵ ص ۷۳ شوهر آهو خانم: علی محمد افغانی ۰/۲۵ ص ۷۳	۰/۵
ب)	**سبک‌شناسی: (۲ نمره)**	
۶	الف) آزادی ۰/۲۵ ص ۴۴ ب) انسان‌گرایانه (اومانیسم) ۰/۲۵ ص ۱۰۲ ج) عراقی ۰/۲۵ ص ۹۹	۰/۷۵
۷	الف) زبانی ۰/۲۵ ص ۴۵ ب) فکری ۰/۲۵ ص ۱۰۰ ج) ادبی ۰/۲۵ ص ۹۸	۰/۷۵
۸	قسمت ب) توجّه به جایگاه زنان در اجتماع ۰/۲۵ ص ۴۴	۰/۲۵
۹	قسمت الف) ابهام – معنی‌گریزی ۰/۲۵ ص ۹۷	۰/۲۵
ج)	**موسیقی شعر: (۶ نمره)**	
۱۰	قسمت الف) مستفعلُ مستفعلُ مستفعلُ مستف ۰/۲۵ ص ۲۶	۰/۲۵
۱۱	قسمت ج) سخن شد پژوهنده از هر دری ۰/۲۵ ص ۴۹	۰/۲۵
۱۲	قسمت ب) تا یاد صحبتش سوی ما رهبر آمدی ۰/۲۵ ص ۵۳	۰/۲۵
۱۳	واژهٔ « قیامت » ۰/۲۵ ص ۵۴	۰/۲۵
۱۴	قسمت الف) بلند تلفّظ کردن مصوّت کوتاه ۰/۲۵ ص ۵۴	۰/۲۵
۱۵	قسمت الف) درست ۰/۲۵ ص ۸۳ قسمت ب) نادرست ۰/۲۵ ص ۸۴ قسمت ج) نادرست ۰/۲۵ ص ۸۶ قسمت د) درست ۰/۲۵ ص ۸۵ (* بیت این پرسش از قسمت «چ» سؤال ۳ خودارزیابی صفحهٔ ۸۷ کتاب درسی انتخاب شده‌است *)	۱
۱۶	الف) مستفعلن مستفعلن هر مورد ۰/۲۵ ص ۱۰۸ ب) رجز مربّع سالم هر مورد ۰/۲۵ ص ۱۰۸	۱/۲۵
۱۷	پایه‌های آوایی: سِ تا رِ گو | نِ شَ بی با | سِ تا رِ گانِ | بو دَم وزن: مفاعلن | فعلاتن | مفاعلن | فع‌لن نشانه‌های هجایی: – U – U | – – U U | – U – U | – – به هر خانهٔ درست در جدول ۰/۲۵ تعلّق می‌گیرد صص ۲۳ و ۱۱۰ (* در تعلّق نمره به پاسخ دانش‌آموز در خانهٔ پایه‌های آوایی و نشانه‌های هجایی، نظر مصحّح گرامی صائب است *)	۲/۵

ادامهٔ راهنمای تصحیح در صفحهٔ دوم

www.kanoon.ir

راهنمای تصحیح سؤالات شبه نهایی درس: علوم و فنون ادبی (۳)	باسمه تعالی آموزش و پرورش استان کرمانشاه مرکز سنجش و پایش کیفیت آموزشی (نوبت صبح)	تاریخ امتحان: ۲۹ / ۰۱ / ۱۴۰۲
پایه دوازدهم دورهٔ دوم متوسطه		تعداد صفحات : ۲ صفحه
دانش‌آموزان سراسر استان در فروردین ۱۴۰۲		تعداد سؤالات: ۳۰ سؤال

ردیف	ادامهٔ راهنمای تصحیح	بارم
د)	**زیبایی‌شناسی: (۶ نمره)**	
۱۸	الف) تلمیح ۰/۲۵ ص ۳۶ ب) لف و نشر مرتّب ۰/۲۵ ص ۶۲ ج) متناقض‌نما ۰/۲۵ ص ۶۳ د) اغراق ۰/۲۵ ص ۸۹ هـ) اسلوب معادله ۰/۲۵ ص ۱۱۵	۱/۲۵
۱۹	الف) فلک و خورشید و نور (چشم و روی و دور) ۰/۲۵ صص ۲۹ و ۳۰ ب) تضمین ۰/۲۵ زیرا شاعر، آیهٔ قرآن کریم را به‌طور کامل در مصراع دوم آورده است ۰/۲۵ صص ۳۳ و ۳۴	۰/۷۵
۲۰	واژگان « گل و خار » تضاد دارند. ۰/۲۵ ص ۶۳	۰/۲۵
۲۱	الف) ایهام ۰/۲۵ ص ۹۰ ب) گلستان ۰/۲۵ ص ۹۰ ج) باغ و گلزار ۰/۲۵ کتاب گلستان ۰/۲۵ ص ۹۰	۱
۲۲	قسمت الف) نیست پروا عاشقان را از نگاه تلخ یار ۰/۲۵ صص ۱۱۳ و ۱۱۴ (* مصراع‌ها خارج از کتاب است *)	۰/۲۵
۲۳	بله آرایهٔ حُسن تعلیل وجود دارد ۰/۲۵ شاعر در این بیت برای روییدن گل از دل خاک، دلیلی هنری (شاعرانه) و غیر واقعی بیان می‌کند ۰/۲۵ به گونه‌ای که مخاطب را اقناع می‌کند و خیال‌انگیز است ۰/۲۵ ص ۱۱۷ (* در تعلّق نمره به بخش توضیح آرایهٔ حُسن تعلیل، نظر مصحّح گرامی صائب است *)	۰/۷۵
۲۴	دلیل اول: بیان مطلب در دو عبارت (مصراع) مستقل صورت گرفته‌است ۰/۵ صص ۱۱۴ و ۱۱۶ دلیل دوم: مصراع دوم معادلی برای تأیید مصراع اول است (یا برعکس) ۰/۵ صص ۱۱۴ و ۱۱۶ (* تعلّق نمره به دلایلی مانند «جابه‌جا کردن مصراع‌ها»، «آوردن همانطورکه بین دو مصراع»، «بر پایهٔ شباهت بودن» یا موارد مشابه، بستگی به نظر مصحّح گرامی دارد *)	۱
۲۵	اوفتاده «ایهام» دارد: ۱. قرار گرفته بر روی زمین ۲. متواضع و فروتن //// مهر «ایهام» دارد: ۱. محبّت ۲. خورشید آفتاب و مهر و عیّوق «مراعات نظیر» دارند. //// به عیّوق بر شدم «کنایه» دارد. هر مورد ۰/۲۵ ص ۹۲ (* ذکر نام سه آرایه همراه با مشخّص‌نمودن آن در بیت، برای کسب نمره با نظر مصحّح محترم کافی است *)	۰/۷۵
هـ)	**نقد و تحلیل نظم و نثر: (۴ نمره)**	
۲۶	مُستَزاد ۰/۲۵ ص ۱۰۶	۰/۲۵
۲۷	استفاده از واژهٔ فرانسوی در نثر فارسی ۰/۵ ص ۶۵	۰/۵
۲۸	عیب و عار دانستن جنگ در دین ۰/۵ ص ۱۶ جنگیدن برای پاسداری از دین و حفاظت از وطن ۰/۵ ص ۱۶ (* یکی از موارد بالا کفایت می‌کند. همچنین با نظر مصحّح محترم به پاسخ‌های مشابه نیز می‌توان نمره داد *)	۰/۵
۲۹	الف) مراعات نظیر ۰/۲۵ ص ۳۹ ب) تضاد ۰/۲۵ ص ۶۵ ج) حس‌آمیزی ۰/۲۵ ص ۱۱۴	۰/۷۵
۳۰	الف) ناهمسان ۰/۵ ص ۹۳ ب) مصراع دوم ۰/۵ ص ۹۳ ج) فاعلاتن ۰/۵ ص ۹۳ د) U – U ۰/۵ ص ۹۳	۲

از زحمات شما همکاران ارجمند، صمیمانه سپاسگزاریم.